

Вікторія КОМАР
студентка ННІПО
Артур МАРГУЛОВ
професор кафедри
міжнародних відносин
та соціально-гуманітарних
дисциплін Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ,
доктор історичних наук, доцент

ПОНЯТТЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У сучасному світі глобалізація стала не лише темою широкого обговорення, але й явищем, що впливає на всю сферу нашого життя. Це поняття відображає процес зростання взаємозалежності та інтеграції між іншими частинами світу, охоплюючи економічні, соціокультурні та політичні аспекти. Глобалізація суттєво змінила спосіб, яким ми сприймаємо та взаємодіємо з оточуючим нас світом, викликаючи як позитивні, так і негативні наслідки для суспільства.

Це явище виявляється не лише в економічних процесах, таких як зростання міжнародної торгівлі чи розширення корпоративних структур, але й у культурній взаємодії, змінах у способах сприйняття світу та політичних відносинах між країнами. У цьому складі з'явилося безліч різноманітних думок та дискусій щодо його впливу на суспільство та індивідуума, що викликає неабиякий інтерес серед дослідників та громадськості.

Якщо спробувати сформулювати визначення глобалізації в кількох словах, то можна сказати, що глобалізація – це швидке та вдосконалене об'єднання міжнародних потоків товарів та інформації в рамках соціального розвитку (словами Олега Білоруса) [1, с. 103].

З більш широкого погляду, глобалізація – це процес зміцнення взаємодій між різними формами суспільного життя, що призводить до підвищення взаємозалежності учасників міжнародних відносин [2, с. 286].

У своїй статті «Зіткнення глобалізацій» Гарвардський учений Стенлі Хоффман висвітлює три ключові фактори впливу глобалізації на світову політику [3, с. 37]. Інституційний аспект вимагає небажання держави послабити свій суверенітет під впливом глобалізації та «гуманітарних вручань». Національний фактор посилює національну спрямованість громадянства, що існує локально, відмінно від глобального економічного життя. Об'єднання через інформаційно-комунікаційні технології ще не призвело до спільної свідомості чи солідарності. Третій фактор пов'язаний зі

зниженням впливу політичних, економічних та інших бар'єрів, що сприяє розповсюдженню конфліктів та тероризму.

За словами вченого, на світі відбувається «зіткнення глобалізації» – економічної, культурної та політичної [3, с. 38]. За його думкою, економічна глобалізація виникла через технологічні революції, інформаційний прорив, торгівлю та міжнародний бізнес, що призвело до збільшення багатства приватних компаній, інвесторів, банків, держави та міжнародних економічних об'єднань. Однак цей успіх не призвів до соціальної справедливості та став причиною нерівності всередині країн та між ними.

Культурна глобалізація виникла завдяки технологічній революції та економічній глобалізації, що сприяли транскордонному руху культурних товарів. Політична глобалізація характеризується домінуванням Сполучених Штатів, інших міжнародних та неурядових інститутів. Однак беззаперечні переваги глобалізації обмежені її обмеженістю, яка виключає багато бідних країн через нерівномірний економічний розвиток та соціальні умови [3, с. 39].

До появи обговорень про глобалізацію, ідея розуміння суспільних змін через концепцію світової системи, яка виникає як система економічних і політичних взаємодій між державами, мала своє коріння. Один із яскравих прикладів цього – праці І. Уоллерстайна. У своїх дослідженнях він виділив традиційний тип інтеграції суспільства, пов'язаний з імперіями, та сучасний, що виник у XV – XVI століттях, відповідає капіталістичній світо-економіці [4, с. 15]. У цьому рамках світо-економіки він розмежовував групи суспільств на центр, периферію і напівпериферію системи, не враховуючи географічну близькість, а скоріше характер зв'язків. Капіталістична світо-економіка базується на співпраці та конкуренції. Між центром і периферією мають відносини використання та взаємодія, тоді як напівпериферія має різний характер відносин із центром і периферією.

Теорія Робертсона висуває модель глобалізації, яка не обмежується лише структурними змінами, але враховує перетворення в мисленні суспільства та взаємодіях на місцевому рівні. Його підхід до глобалізації включає в себе можливість наявності опозиції, яка функціонує на світовому рівні та одночасно спрямована на відмову від глобалізації. У його термінології «глобальне» охоплюється лише «міжнародне» та «транснаціональне», але й «транскультурне» та «транслокальне». Його виявлення про глобальне включає в себе всі простори, глобальні та локальні взаємозв'язані та нероздільні. Таким чином, цю концепцію глобалізації можна охарактеризувати як модель глобального простору [5].

У ході обговорення різних аспектів глобалізації в цій частині стає очевидним, що глобалізація є явищем, яке неможливо обмежити лише економічними чи політичними курсами. Різноманітні теоретичні концепції, представлені тут, підкреслюють багатогранність та складність цього явища. Такі аспекти, як економічна інтеграція, соціокультурна взаємодія, а також політичний вплив, формують комплексне явлення про глобалізацію.

Теорії, такі як модель глобального простору Р. Робертсона, розширюють концепцію глобалізації, враховуючи взаємодію на різних рівнях, включаючи локальний та глобальний. Це дозволяє більш повно і глибоко розуміти взаємозв'язки між сучасними суспільствами. Отже, висновок виникає в тому, що глобалізація слід сприймати як не просто економічний чи політичний процес, але як взаємодію різних сфер, яка шукає сучасний світ у всій його складності та розмаїтті.

Список використаних джерел

1. Білорус О. Г. Глобальні перспективи і сталий розвиток. Київ : МАУП, 2005. – 492 с.
2. Українська дипломатична енциклопедія. [упоряд. Л.В. Губерський]. Київ : Знання України, 2004. Т. 1. 286 с.
3. Hoffman S. Clash of globalizations. Foreign affairs. № 4. 2002. p. 35 – 47.
4. Wallerstein I. The Modern World System I: Capitalist Agriculture and the Origins of the European world-economy in the Sixteenth Century. New York, 1974.
5. Robertson R. Globalization Theory and Civilization Analysis. Comparative Civilizations Review. 1987, Vol. 17.
6. Алексеенко, І. В., Курас, А. І., & Маргулов, А. Х. (2021). А 47 Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір: підруч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ.

Максим КИРСТЯ

курсант ФПФПКП

Катерина МІТЧЕНКО

старший викладач кафедри
гуманітарних дисциплін та
психології поліцейської діяльності
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Психологічна підтримка працівників Національної поліції України під час дії воєнного стану є дуже важливою темою, оскільки що ці події створюють високий рівень стресу, тривоги для правоохоронців, що може негативно впливати на їх психічне здоров'я та ефективність у виконанні службових обов'язків. Психологічна підтримка може допомогти знизити ризики розвитку психологічних проблем, таких як стрес, вигорання, посттравматичний стресовий розлад тощо, а також надати засоби для копію з емоційним перенавантаженням. Програми психологічної підтримки можуть включати консультування, тренінги зі стресостійкості, психологічну підтримку від колег чи спеціалізованих психологів, що спрямовані на